

Kovalcsik Tamás (Szegedi Tudományegyetem)

A választói magatartás térbelisége Budapesten a 2018-as országgyűlési választás alkalmával

A választási földrajz többek között a választói magatartás térbeliségével foglalkozik, melynek segítségével olyan összefüggéseket állapíthat meg, amelyeket az országos léptékű közvéleménykutatások elfednek. A választásföldrajzi mintázatok (a részvétel, illetve az egyes pártok térben eltérő támogatásának) feltérképezésével olyan mozgatórugói deríthetők fel a választói viselkedésnek, amelyeket a földrajzi tér befolyásol. Az összefüggések vizsgálata a nagyvárosokban az eddig használt területi (települési) léptékeken meglehetősen nehézkes, hiszen a jelentős népességkoncentrációból adódó nagyfokú változatosság és gyors átalakulás jellemző ezeken a területeken, mivel a statisztikai lekérdezés fejlődése lehetővé teszi a kisebb földrajzi léptékek adatainak összegyűjtését és szintetizálását, ezért kurrens a nagyvárosi mikrofolyamatok feltárása.

Előadásom ennek következtében arra fókuszál, hogy a legalacsonyabb területi léptéken térképezze a Budapesten belül található választásföldrajzi mintázatokat a 2018-as országgyűlési választás eredményeit alapul véve. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a fővároson belül jelentős területi eltérések figyelhetők meg a választási részvétel és az egyes pártok támogatottságának tekintetében, ráadásul az idei választáson először tényezővé váló taktikai szavazás mértékének is nagyfokú területi eltérései jelentek meg.

Kerényi Bálint (Szegedi Tudományegyetem)

A kabar törzsek eredete

A kabarokra vonatkozó legkülönbébb elképzeléseket legutóbb Tóth Sándor László foglalta össze. A kabarokról szóló tudósítás Bíborbanszületett Konstantinnak *A birodalom kormányzásáról* című művének magyarokról szóló fejezeteiben maradt fenn. Szintén e fejezetekben olvashatunk a magyarok szavárd, vagyis *savartoi asphaloi* hagyományáról, tudniillik, hogy "régén" így nevezték őket. Egy nagyobb vereség hatására egy részük a Kaukázusba költözött, ám "mind a mai napig" követek útján tartják egymással a kapcsolatot. Konstantin császár művének a magyarokról szóló részei felbecsülhetetlen értékű forrásai a kutatásnak, hiszen udvarában a magyar főurak személyesen is megjelentek.

Tanulmányomban arra a megállapításra jutottam, hogy a magyarok szavárd hagyománya a kabarok révén meghonosodó kazár eredetű hagyomány, amely kazár törzsszövetségben a szabír törzseknek meghatározó szerepük volt. A szabírok egy jelentős része az avaroktól elszenvedett vereség után a 6. század végén valóban a Kaukázusba költözött, egyes források pedig a szabírokat magukkal a kazárokkal azonosítják. Szintén írott forrás bizonyítja, hogy a kazárok között a törzsi eredetű szavárd név használatban volt. A kabarok egy vesztes

kazáriai belháború után csatlakoztak a magyarokhoz, és a magyarok törzsi szervezete (kettős fejedelemség, méltóságnevek) pedig kazár mintát mutat. Ha meggondoljuk, hogy egy csatlakozott segédnéphez képest a kabarokról maga Konstantin császár is mennyit ír, tudniillik külön rövid fejezetet szentel nekik, akkor megalapozott a felvetés, hogy a kazár/szabír eredetű szavárd hagyomány a Kazár Kaganátusból kiváló s a magyarokhoz csatlakozó kabarok saját történeti hagyománya volt, és e kabar törzseknek a magyarokkal való együvé olvadásával vált szavárd magyar hagyománnyá.

Sztán Iván (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Magyar helységnevek a Duna-Száva közben és Drávától délre

Előadásom témája a Duna-Száva közti, és a Drávától délre fekvő Magyarország egykori részeinek, vagyis a hajdani 8 horvát-szlavónoroszági vármegyének magyar helységnevei (némi kitekintéssel a Boszniában és Dalmáciában előforduló magyar elnevezésekre is). Mivel – a belső-magyarországi 63 vármegyével ellentétben – ezen a területen az I. világháború előtt nem történt meg a magyar helynévanyag teljes körű felkutatása, rendezése, és törzskönyvezése, kísérletet teszek annak rekonstruálására, az eddig megjelent történeti földrajzi munkák (Pesty Frigyes, Csánki Dezső, Györffy György és Engel Pál kutatásai), középkori egyházi összeírásokat feldolgozó munkák (Ortvay Tivadar és Josip Buturac tanulmányai), régi térképek (mindenekelőtt Lipszky János térképe), valamint a meglevő településtárak (a Trianon előtt kiadott hivatalos magyar helységnévtárak, valamint az ezredforduló után megjelent Hajdú-Moharos József és Lelkes György ilyen típusú munkái) segítségével.

Ezen a területen, néhány ismertebb várost (Daruvár, Eszék, Kapronca, Károlyváros, Kőrös, Pétervárad, Zágráb, Zengg és Zimony) leszámítva a magyar helységnevek szinte teljesen kikoptak a mindennapi használatból. Ez pl. megmutatkozott a 2015 őszen kirobbant migránsválság során, amikor a közmédiában folyamatosan „Tovarnik” és „Opatovac” településneveket lehetett hallani, holott mindkettőnek magyar neve is van (Felsőtárnok és Apáti). Emellett a napjainkban fellendült kárpát-medencei örökségkutatás is szükségessé teszi e terület magyar helynévanyagának szakszerű rendezését.

Csifó Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Szilágyi Erzsébet és az egyház

Habár tanulmányaik alatt sokan találkoztak már a nevével, horogszegi Szilágyi Erzsébetről mégis meglehetősen keveset tud a szélesebb körű nyilvánosság. Ez főként annak köszönhető, hogy a magyar történetírás – bár igen sok adatot feltárt róla – a mai napig nem adott ki Erzsébetről tudományos jelleggel megírt életrajzi monográfiát.